

TART-TÓ 2000 Kooperatyvas

Informacija apie kooperatyvą:

Pilnas pavadinimas: TAR-TÓ 2000 Pardavimai, pirkimo ir perdirbimo kooperatyvas

Vieta: Csongrád-Csanád apskritis, Bács-Kiskun apskritis, Békés apskritis, kurios būstinė yra 6762 Sándorfalva, priemiestis 0119/14.

Įkūrimo metai: 1999 m.

Pagrindinė veikla: didmeninė prekyba gyvais gyvūnais, mėsos perdirbimas, konservavimas, didmeninė prekyba mėsa ir mėsos produktais.

Žiniatinklio svetainė: <https://www.tarto2000.hu/index.php?page=kapcsolat>

1999 m. gruodžio 20 d. kooperatyvas buvo įsteigtas kaip gamintojų organizacija, kuriai priklauso 15 narių. Pagrindinė kooperatyvo įkūrimo ir įsteigimo priežastis buvo gamintojų padėties rinkoje pagerėjimas (nepalankių pardavimo galimybių pagerėjimas ir žemų rinkos kainų padidėjimas). Iš pradžių (susikūrus) pagrindinis kooperatyvo tikslas buvo saugiau ir palankesniais sąlygomis parduoti savo narių kiaules. Vėliau tikslų spektras ir kooperatyvo veikla išsiplėtė. Atsirado ne tik bendras kiaulių pardavimas, bet ir bendras pašarų ir penimų paršelių pirkimas, bendros veterinarijos tarnybos sukūrimas, narių konsultavimas, skerdimas ir mėsos perdirbimas, paskerstų kiaulių ir kiaulienos gabalų pardavimas, prekyba internetu.

Kooperatyvo plėtrą gerai iliustruoja tai, kad 2002 m. buvo parduodama 1000 kiaulių per metus, o šiuo metu pardavimų apimtis padidėjo 35 kartus, taigi šiuo metu kooperatyvas parduoda apie 35 tūkst. kiaulių per metus. 2020 m. gruodžio 31 d. kooperatyvo įstatinis kapitalas buvo 101 760 000 HUF (278 795 EUR), o gryniesi pardavimai – 3 315 443 970 HUF (9 080 174 EUR). Darbuotojų skaičius (2021 06 02) buvo 23 žmonės, vadovų skaičius – 3 žmonės.

Šiuo metu kooperatyvas vienija 48 narius, kurie kasmet per kooperatyvą parduoda nuo 100 iki 2 000 kiaulių. Gamintojų teisinės formos: pirminis gamintojas (licencijuotas tradicinis smulkusis gamintojas), individualus gamintojas (individualus verslininkas ir (arba) individuali įmonė), ribotos atsakomybės bendrovė (UAB). Ankstesniais metais tarp narių buvo ir 7 jaunieji ūkininkai. Geografinė narių vieta – Pietų Didžiosios lygumos regionas, dažniausiai Csongrád-Csanád apskritis, tačiau yra narių ir iš Bács-Kiskun bei Békés apskričių.

Kooperatyvo veikla yra: 1) bendras skerstinų kiaulių pardavimas; 2) bendras pašarų ir premiksų pirkimas; 3) bendras penimų paršelių pirkimas; 4) bendros veterinarijos ir gyvūnų sveikatos tarnybos organizavimas; 5) narių konsultavimas; 6) skerdimas; 7) mėsos perdirbimas; 8) mėsos ir mėsos produktų pardavimas.

Kooperatyvas rinkoje siūlo šiuos produktus: 1) gyvulių pardavimas (apie 20 % pagaminto kiekio); 2) kiaulių pusių ir gabalų pardavimas (apie 80 % pagaminto kiekio).

Pagrindiniai partneriai:

Pietų Didžiosios lygumos regione yra mažų parduotuvių, mėsaininkų, restoranų, mėsos perdirbėjų ir konservų gamyklų. Be to, jie taip pat valdo internetinę parduotuvę (<https://www.tarto2000.hu/index.php?page=teremeink>). 2019 m. pradėta prekiauti internetinėje parduotuvėje, kuria daugiausia naudojasi pavieniai asmenys ir namų ūkiai. Apyvarta kol kas nėra didelė, paprastai 6–12 užsakymų per savaitę.

Kooperatyvo veikloje labai svarbus vaidmuo tenka kokybei, todėl daug dėmesio skiriama aukštos kokybės penimų paršelių įsigijimui (paprastai dirbama su DanBred hibridais), aukštos kokybės pašarų ir premiksų įsigijimui, pašarų gamybai pagal nuolat peržiūrimus receptus, pašarų maišymui,

informacijos ir žinių mainų skatinimui, puikios gyvūnų sveikatos būklės užtikrinimui (bendra veterinarijos tarnyba nariams) ir gyvūnų gerovės reikalavimų laikymuisi.

Kooperatyvo teikiama nauda gamintojams (nariams):

- bendri viešieji pirkimai (pašarai, premiksai, paršeliai) – pigesnės sąnaudos;
- bendros veterinarijos paslaugos – mažesnės pirkimo išlaidos;
- administracinė pagalba;
- bendras pardavimas – didesnė produkto kaina;
- ekspertų konsultacijos – patirties perdavimas, gerosios praktikos mokymasis, gamybos rezultatų komentavimas, gamybinių eksperimentų rengimas, pasiūlymai dėl patobulinimų, procesų tobulinimo (galutinį sprendimą visada priima gamintojas).

Kooperatyvo pirmininkas teigė, kad narystė turi pastebimą ekonominį poveikį nariams bet kokiomis aplinkybėmis, tačiau nepalankiomis rinkos sąlygomis nauda yra akivaizdžiai didesnė. Tokiu būdu galima teigti, kad kooperatyvas reikšmingai prisideda prie neigiamo poveikio mažinimo ir sudaro sąlygas nariams, t. y. jie gali gauti žaliavų mažesne kaina, o nariai per kooperatyvą gali parduoti už didesnę kainą. Be to, yra lengvesnis ir paprastesnis administravimas (mažėja administracinė našta), veiksmingiau dalijamasi informacija ir žiniomis, tobulinami procesai ir diegiamos naujovės (konsultacijos, valdymo vertinimas) ir t. t.

Apskritai galima teigti, kad kooperatyvas labai prisideda prie stabilios, prognozuojamos ūkių narių ir ūkio veiklos, todėl jų ūkinė ir valdymo veikla yra perspektyvesnė. Narių nuomone, kooperatyvas labiausiai prisideda prie lengvesnio pardavimo, lengvesnės prieigos prie informacijos ir žinių, aukštesnių rinkos kainų ir mažesnių įsigijimo kainų.

Svarbu paminėti, kad kooperatyvas ne tik teikia finansinę naudą savo nariams, bet ir įkūnija priklausymą bendruomenei, todėl vaidina svarbų vaidmenį didinant pasitikėjimą, bendradarbiavimo įgūdžius ir socialinį kapitalą. Kooperatyvas yra atviras naujų narių priėmimui, tačiau galima teigti, kad pastaraisiais metais naujų narių nebuvo. Jie mano, kad kas norėjo, tas iki šiol prie jų prisijungė, daugiau sulaukti stojančiųjų ateityje jie nesitiki.

Nariai per kooperatyvą turi parduoti ne mažiau kaip 100 kiaulių, atskiri pardavimai nedraudžiami, o išimtinis gyvulių pardavimas per kooperatyvą nėra privalomas.

Kooperatyvo finansavimas yra susijęs su pardavimu, t. y. su pardavimu, kurį nariai atlieka per kooperatyvą. 1 + 2 proc. pardavimo pajamų lieka kooperatyvui. 1 proc. atitenka kapitalo rezervams, o 2 proc. naudojami veiklai finansuoti. Kainų kompensavimas vyksta kas ketvirtį, t. y. permokos atveju kooperatyvas grąžina nariams perviršį, deficito atveju nariai turi mokėjimo prievolę.

Vadovybę sudaro 3 asmenys: kooperatyvo pirmininkas ir du valdybos nariai. Be to, kooperatyve dirba 20 darbuotojų, kurie atlieka savo pareigas šiose srityse: skerdykla, administracinis padalinys, sandėliavimas, pašarų maišymas.

Per kooperatyvo veiklos laikotarpį buvo atliktos dvi svarbios investicijos. Viena jų buvo 2012 ir 2013 m., kai kooperatyvas nusipirko sklypą Sándorfalvos pakraštyje. Nuo tada šiame sklype yra kooperatyvo būstinė, čia įsikūręs administracinis padalinys ir grūdinių kultūrų priėmimo, sandėliavimo, malimo ir maišymo patalpos, kurios po pirkimo buvo technologiškai atnaujintos. Kita didelė investicija buvo atlikta 2020 m., kai kooperatyvas nusipirko skerdyklą Makó mieste, kurioje nuo to laiko paskerdžiama 80 proc. kooperatyvo narių užauginamų skerstinų kiaulių.

Kooperatyvo veikla ir veiklos modelis yra unikalus šalyje, nėra kito gamintojų kooperatyvo, kuris kiaulių augintojams teiktų panašią naudą. Šiuo požiūriu kooperatyvo egzistavimas ir veikla yra unikali kiaulininkystės sektoriuje.

Kooperatyvo veikloje vyrauja naujovės. Per visą kooperatyvo istoriją buvo diegiamos produktų, procesų, organizavimo ir rinkodaros (pardavimų) inovacijos, kurios prisidėjo prie sėkmingos veiklos, narių skaičiaus, produkcijos apimties ir veiklos apimties didėjimo:

- produktų inovacijos: gyvi gyvūnai ir perdirbta mėsa;
- procesų inovacijos: veiklos tobulinimas ir vystymas (konsultavimas, grupės sanglauda ir kt.);
- organizacinė inovacija: kooperatyvo įkūrimas savaime yra organizacinė inovacija;
- rinkodaros / pardavimo inovacijos: pardavimo kanalų keitimas (pvz., internetinė parduotuvė).

Ateities planai:

- gyvulininkystės produkcijos padidėjimas nuo 35 000 iki 50 000;
- gyvų gyvūnų skerdimas / 100 % skerdimas savo reikmėms;
- supjaustytų produktų perdirbimas ir tolesnis perdirbimas (pusgaminių ir gatavų produktų gamyba) – produkto pridėtinės vertės didinimas;
- paršelių auginimas -> penimų paršelių tiekimo užtikrinimas -> saugus penimų paršelių tiekimas;
- nuosavos mėsinės įkūrimas.

Nuotraukos:

